

Escultura de Santa Maria de Cervelló

Cervelló

Ubicació

Comarca: Baix Llobregat
Lloc/Adreça: c/ Major, 21
Emplaçament Capella lateral esquerra de l'Església Parroquial de Sant Esteve.

Coordenades:

Latitud: 41.395840378736
Longitud: 1.9535832549121
UTM Est (X): 412522
UTM Nord (Y): 4583229

Classificació

Número de fitxa 08068 - 121
Àmbit: Patrimoni moble
Tipologia Objecte
Estil / època: Barroc
Segle XVIII
Estat de conservació Bo
Protecció Física
Tipus de protecció: Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Religios
Titularitat Privada accessible
Titular: Bisbat de Sant Feliu de Llobregat

Fitxes associades:

[Església de Santa Maria de Cervelló](#)

[Església Parroquial de Sant Esteve de Cervelló](#)

[Panets de Santa Maria](#)

[Aplec de Santa Maria](#)

Autoria de la fitxa

Nadia Darnoun i Juana María Huélamo - Kuanum

Descripció

L'escultura de Santa Maria de Cervelló, que es troba a l'Església de Sant Esteve, és una obra de fusta policromada que representa Maria de Cervelló, una santa barcelonina de la família Cervelló, la qual era membre de les famílies influents a la ciutat comtal.

Anteriorment, aquesta imatge estava emplaçada a l'antiga parròquia de la vila, avui dedicada a aquesta santa.

Santa Maria de Cervelló sol ser representada vestida amb l'hàbit de monja mercedària, amb l'escut de l'orde a l'altura del pit. Aquest escut està conformat per una creu blanca a la part superior i quatre barres vermelles, que formen part de l'heràldica específica de Barcelona.

A les mans, porta un vaixell a l'esquerra i una flor de lis a la dreta; en aquest cas, l'embarcació es representa com un galió, una nau distintiva dels segles XVII-XVIII, la qual simbolitza la seva protecció als pescadors. El lis o lliri, especialment el blanc, és una flor que es relaciona amb la puresa i la devoció a Déu.

La representació que avui dia està emplaçada a Sant Esteve té com a tret distintiu la seva indumentària, ja que no és la usual roba blanca amb la còfia negra, sinó que simula una tonalitat de bronze envellida. També es fa servir pa d'or per a alguns detalls de la vestimenta, la qual cosa indica que és una peça cara per la seva factura, juntament amb la qualitat de la talla que es veu clarament a les mans. Els plecs de la túnica dibuixen un joc de llums i ombres que atorguen un relleu significatiu; tanmateix, els plecs són pesats en el sentit que s'encaminen cap a terra més que no pas ser volàtils.

De l'obra, també és remarcable l'aurèola estrellada que sobresurt per darrere del cap i està realitzada en metall, com també ho és la flor que sosté. Aquests detalls són afegits posteriors i podien ser canviats, per exemple, per posar-hi flors fresques en les festivitats.

Observacions:

Santa Maria de Cervelló és una figura important en la història religiosa de Barcelona, recordada per la seva dedicació a la fe, la seva contribució a l'Ordre de la Mercè i els seus miracles. La seva vida i obra continuen sent una font d'inspiració i devoció per molts fidels.

Història

Santa Maria visqué durant la segona meitat del segle XIII. Fou molt popular a Barcelona per diverses raons. En primer lloc, va ser cofundadora del primer convent de mercedàries, és a dir, de l'Ordre femení de la Mercè, de la qual en fou la primera abadessa electa.

En vida ja se la considerava quasi una santa, a causa del fet que se li atorguen miracles i la capacitat de predir tempestes, d'aquí que esdevingués *post mortem* patrona dels pescadors. Com a tal, té diverses representacions a la ciutat de Barcelona que podem vincular a aquesta figura.

Serveixen d'exemple altres talles de la santa com la que trobem a l'Església de Sant Just i Pastor de Barcelona, o la de la seva sepultura a la Basílica de la Mercè, ambdues són de factura barroca com també la

que ens ocupa. L'escultura es trobava en origen a l'Església de Santa Maria de Cervelló, reformada entre l'últim terç del segle XVII i darreries del segle XVIII.

La talla de Cervelló data del mateix període de remodelació de l'espai de culte. En ser la santa advocada al temple es trobava a l'absis, per això la seva imatge pot recordar a les Mares de Déu de l'època. Santa Maria de Cervelló, coneguda també com a Santa Maria del Socors, va néixer l'1 de desembre de 1230 a Barcelona i va morir el 19 de setembre de 1290.

Va ser una figura important en la història religiosa de la ciutat i és recordada per les seves contribucions a la comunitat i els seus miracles.

Maria de Cervelló provenia d'una família noble barcelonina, els Cervelló, una de les famílies influents a la ciutat comtal. Va créixer en un entorn religiós i benestant, cosa que va influir en la seva gran vocació religiosa, que va mostrar des de jove.

Va decidir dedicar la seva vida a Déu i al servei dels necessitats. En aquest context, es va unir a l'Ordre de la Mercè, un orde religiós fundat per Sant Pere Nolasc amb l'objectiu de redimir captius cristians de mans dels musulmans. Maria de Cervelló va ser cofundadora del primer convent de mercedàries, l'Ordre femení de la Mercè. En va ser la primera abadessa electa, demostrant una gran capacitat de lideratge i organització. Aquest convent va proporcionar un lloc de refugi i pregària per a moltes dones. En vida, Maria de Cervelló va ser coneguda per la seva santedat i per la capacitat de realitzar miracles.

Se li atribuïen diversos miracles, incloent-hi la capacitat de predir tempestes, un do que va ser molt apreciat pels pescadors de l'època. A causa d'aquestes habilitats, després de la seva mort, va ser declarada patrona dels pescadors. La seva devoció pels pescadors i els seus miracles la van convertir en una figura estimada per aquesta comunitat.

Santa Maria de Cervelló va ser canonitzada el 1692 pel Papa Innocenci XII, reconeixent oficialment la seva santedat i els seus miracles.

La seva festa se celebra el 19 de setembre, dia de la seva mort. Les representacions artístiques de Santa Maria de Cervelló solen mostrar-la vestida amb l'hàbit de monja mercedària, amb l'escut de l'ordre a l'altura del pit.

Hi ha diverses representacions que podem vincular a aquesta figura. Serveixen d'exemple altres talles de la santa com la que es troba a l'Església de Sant Just i Pastor de Barcelona, o la de la seva sepultura a la Basílica de la Mercè. Ambdues són de factura barroca com també la que es conserva a Sant Esteve de Cervelló.

Una de les escultures més notables es aquesta de l'Església de Sant Esteve, una obra de fusta policromada que destaca per la seva indumentària singular, amb una tonalitat de bronze envellida i detalls en pa d'or, indicant la seva factura cara i la qualitat de l'obra.

L'escultura es trobava en origen a l'Església de Santa Maria de Cervelló, reformada entre l'últim terç del segle XVII i darreries del segle XVIII. La talla data del mateix període de remodelació de l'espai de culte. En ser la santa advocada del temple, es trobava a l'absis, per això la seva imatge pot recordar a les Mares de Déu de l'època.

Bibliografia

ROIG MESTRE, María Montserrat (2010) I Centenari de la Benedicció de l'església nova de Sant Esteve de Cervelló (1908-2008). Barcelona: Gràfiques Llopart.

